

Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

23. oktober 2015

ENERGISELSKABERNES ENERGISPAREFORPLIGTELSE

Målsætningerne for energiselskabernes energispareforpligtelse er fordoblet flere gange siden indsatsens start i 2006. Danmarks målsætninger på energispareområdet ligger således markant over vores forpligtelser i EU's energieffektiviseringsdirektiv, og energiselskabernes energispareindsats har allerede kostet de danske forbrugere knap 4,4 mia. kr. fra 2010-2014. Alligevel steg målet igen fra 2014 til 2015.

Omkostningerne er derfor fortsat stigende, og de nuværende markedspriser ligger 20-25 pct. over de forventede priser, man fra politisk side nikkede til i forbindelse med energiforliget i marts 2012.

Flere og flere fjernvarmeselskaber opgiver at realisere de påkrævede energibesparelser ved at påvirke egne forbrugere. I stedet overlader mange fjernvarmeverker i stigende grad det til andre at realisere energibesparelserne for dem. Energibesparelser er derfor blevet en handelsvare i et uigennemsigtigt marked, der præges af en fast, høj efterspørgsel, og hvor de eneste parametre, der pt. kan skrues på, er tilskudsstørrelse og 'kreativitet'. Samtidig er der et minimum af kontrol med både omkostninger og kvaliteten af det indberettede.

Omkostningerne opkræves af energiselskaberne, hovedsagligt hos husholdningerne, mens produktionserhvervet modtager de største støttebeløb. Energistyrelsen afviser, at der er tale om ulovlig statsstøtte blandt andet med henvisning til, at det ikke er staten, der udbetaler tilskuddet, men energiselskaberne.

Energiselskaberne er forpligtede til at realisere energibesparelser pga. en aftale, de har indgået med det politiske system. Energiselskaber, der ikke ønsker at tage del i den 'frivillige' aftale, er forpligtede via en bekendtgørelse.

Den nuværende energispareaftale løber til og med 2020; men de konkrete retningslinjer og målsætninger udløber pr. 31/12 2015. Forhandlingerne er i gang, om end det politiske mandat endnu er uafklaret.

Det er nu, vi har mulighed for at revurdere målsætningerne og energispareindsatsen, så vi sikrer en omkostningseffektiv grøn omstilling. I stedet er fokus på, om energispareforpligtelsen skal placeres hos net- eller handelsselskabet.

Vi taler om at elektrificere Danmark, så vi med et fleksibelt forbrug bedre kan udnytte vindkraften. Samtidig er elselskaberne forpligtede til at realisere 5 PJ energibesparelser årligt, mens fjernvarmeværkerne har et energisparemål på 4,3 PJ. På trods af den høje andel af vindkraft udleder elbranchen omkring tre gange mere CO₂/forbrugt kWh end fjernvarmen, der stiltfærdigt har vokset sig grøn.

Energispareaftalen har ikke fokus på CO₂-besparelser; fokus er på reduktion af slutforbruget. Dermed ignorerer vi store muligheder for at skabe den nødvendige fleksibilitet i elsystemet, fx kollektive varmepumper i fjernvarmesystemet, der kan give den fornødne lagerkapacitet til at sikre den fleksibilitet, der er essentiel for den fortsatte udbygning af vind.

Energispareaftalen er blevet set som et vigtigt element i den grønne omstilling ud fra tesen om, at det er billigere at reducere energiforbruget end at omlægge produktionen.

Men hvornår er det billigere at omlægge produktion i stedet for at reducere energiforbruget? Hvis varmepumper og solvarme tæller med som energibesparelser, kan fjernvarmeselskaberne i hvert enkelt tilfælde selv tage stilling til, om det er mest omkostningseffektivt at omlægge deres produktion eller reducere energiforbruget – i nabobyen.

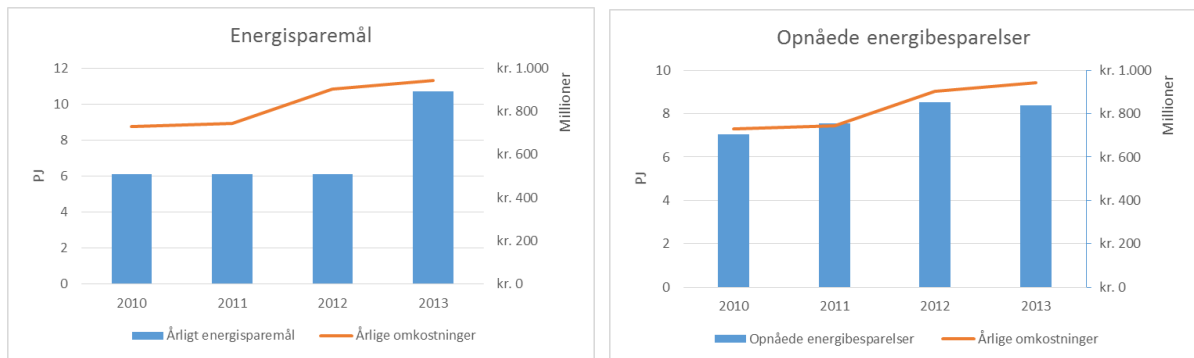
Derudover bør man genoverveje målsætningerne. Ligger de stadig på rette niveau, og kan omkostningsniveauet forsvares? Skal branchemålene fortsat tage udgangspunkt i den forholdsvise forbrugsandel, eller bør man i stedet skele til branchernes CO₂-udledning, når man fordeler målet?

Dansk Fjernvarme anbefaler, at man fra politisk side genovervejer målsætningerne, så de igen bliver realistiske. At man reducerer det samlede mål og skeler til CO₂-udledningen, når man fordeler målene. Derudover anbefaler vi, at man tænker energispareaftalen ind i den samlede grønne omstilling: at der ikke ses snævert på reduktion af energiforbruget, men det bliver muligt for det enkelte energiselskab at vurdere, hvordan det enkelte selskab bidrager mest hensigtsmæssigt til den grønne omstilling: ved at bidrage til reduktion af energiforbruget eller ved at omlægge produktion.

UDFORDRINGER VED DEN NUVÆRENDE ENERGISPAREAFTALE

Høje omkostninger

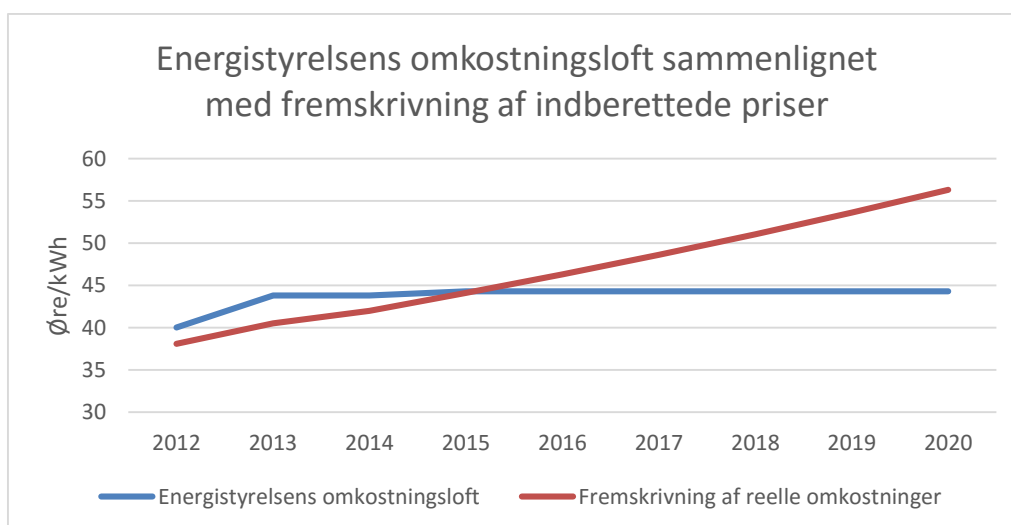
Benchmarken for 2014 opgøres først i slutningen af 2015, men det er forventningen, at omkostningsniveauet er steget markant i 2015, som tilfældet har været de øvrige år, jf. figur 1 og 2.

Figur 1 og 2. De historiske energisparemål og de tilhørende opnåede energibesparelser i PJ på venstreaksen, mens de årlige omkostninger ved opnåelse er indsat som højreakse. Det ses, at omkostningerne i 2013 steg, selvom målet for 2013 ikke blev nået.

Markedspriserne på energibesparelser er steget markant i løbet af det seneste år og ligger nu på 50-55 øre/kWh; til sammenligning forudsatte det energipolitiske forligt af marts 2012 et forventet omkostningsloft på 44,3 øre/kWh, svarende til en omkostning på ca. 1,5 mia. kr. årligt.

Grøn Energi har lavet en forsigtig fremskrivning for omkostningsniveauet for energispareindsatsen, hvilken kan ses af figur 3.

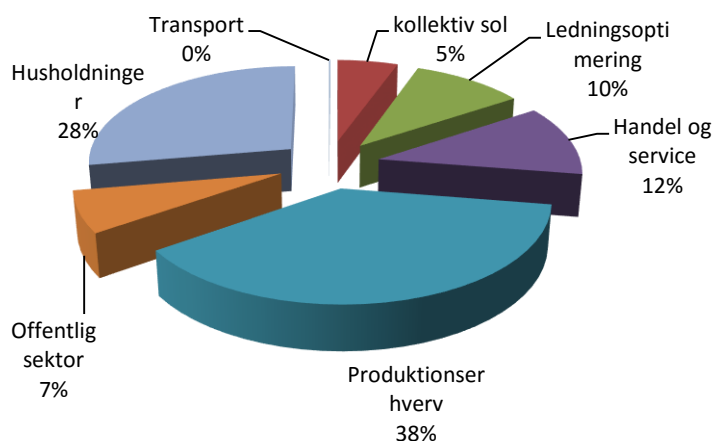
Figur 3. Grøn Energis konservative fremskrivning af omkostningsniveau

Disse konservative fremskrivninger er baseret på de historiske omkostninger, dvs. omkostninger i en periode, hvor energisparemålene var markant lavere, og Dansk Fjernvarme forventer derfor, at prisstigningerne bliver mere udprægede, end fremskrivningen antyder. På trods af den forsigtige fremskrivning forventer Grøn Energi, at regningen for forbrugerne bliver 1 mia. kr. dyrere frem mod 2020.

De høje mål og stigende omkostninger har medført, at energiselskaberne i stigende grad overbyder hinanden - specielt over for erhvervssektoren. Det betyder naturligvis, at der bliver gennemført marginalt flere energibesparelser, men det betyder også, at samtlige projekter, der ville være blevet gennemført med lavere tilskud, opnår markant højere tilskud. Den samlede regning for energispareindsatsen, som betales af forbrugerne, bliver derved markant højere.

En frivillig aftale uden megen kontrol

Energiselskabernes energispareindsats tager udgangspunkt i en såkaldt frivillig aftale, Energispareaftalen af 13. november 2012, hvilken bakkes op af en bekendtgørelse, BEK1452 af 16. november 2012. Den nuværende aftale hhv. bekendtgørelse forpligter de ca. 470 net- og distributionsselskaberne inden for fjernvarme, el, naturgas og olie til at bidrage til realisering af 12,2 PJ energibesparelser årligt i 2015-2020. Indsatsen skal være omkostningseffektiv, og udgangspunktet er, at indsatsen skal have særligt fokus på realisering af energibesparelser i forbruget, som ikke ville være blevet realiserede på nuværende tidspunkt uden selskabernes indsats, ligesom den overvejende del af omkostningerne direkte eller indirekte skal tilfalde slutforbrugerne. Figur 4 angiver, hvordan målopfyldelsen i 2014 blev realiseret, og dermed hvordan fjernvarmens omkostninger på ca. 400 mio. kr. nogenlunde blev fordelt.

Figur 4. Det registreres ikke, hvordan omkostningerne fordeles på forbrug. Fordelingen af tilskud etc. antages derfor at tage udgangspunkt i målopfyldelsen. En del af omkostningerne går til administration, omvendt er tilskuddet til erhverv højere pr. sparet kWh end tilskuddet til forbrugerne. Det vurderes derfor at være en rimelig antagelse.

Omkostningerne til indsatsen opkræves hos selskabernes forbrugere. Der er ingen restriktioner i forhold til, hvor meget selskaberne kan opkræve. Der eksisterer en vej-

ledning i, hvordan omkostningerne skal opgøres, og der udarbejdes en benchmark. De 25 dyreste selskaber, dvs. ca. 5 pct. af selskaberne, udtrækkes til en omkostningsanalyse, som kan resultere i et pålæg om at omlægge energisparsindsatsen fremadrettet – pålægget vil i bedste fald være en realitet ca. 1 ½ år efter selskabet har indrettet omkostninger.

En stor del af omkostningerne udbetales som tilskud til forbrugerne. Men der er store uoverensstemmelser mellem, hvem der betaler for indsatsen, og hvem der høster fordelene: Størstedelen af tilskuddet udbetales til erhverv, mens størstedelen af omkostningerne bæres af de danske husholdninger. Eksempelvis blev ca. 40 pct. af fjernvarmebranchens tilskud udbetalt til produktionserhverv i 2014, mens samme kun betalte ca. 6 pct. af omkostningerne. Dette forventes ikke at ændre sig – tværtimod.

Kvalitet og kreativitet

På grund af den stigende markedsgørelse og de stigende priser er der set flere tilfælde af såkaldt kreativ tænkning; der kan være tale om kreativ opgørelsesmetoder eller kreativ dokumentation.

Energiselskaberne er ansvarlige for de energibesparelser, de indberetter. Kvaliteten sikres ved at leve op til energisparsaftalens mange krav, blandt andet ift. dokumentation af energibesparelsen. Energiselskaberne må ikke indberette en energibesparelse, hvis de har kendskab til, at den indberettes af et andet energiselskab. Der findes dog ingen muligheder for energiselskaberne for at kontrollere dette.

Vi har vedlagt Dansk Fjernvarmes Faktaark om energisparsindsatsen for mere information, ligesom vi naturligvis gerne stiller os til rådighed, hvis ministeren har uddybende spørgsmål.

Med venlig hilsen

Uffe Bro

Formand for Dansk Fjernvarme

Kim Mortensen

Direktør for Dansk Fjernvarme